

CLARITY – ett kompetensramverk för transformativ utbildning i klimatresiliens för barn och ungdomar

CLARITY-projektet syftar till att ge lärare och andra utbildare möjlighet att bättre hantera klimatångest och främja klimatresiliens, kreativitet, samhörighet och regeneration tillsammans med sina elever. För att nå dit har vi anpassat det europeiska kompetensramverket för hållbarhet (GreenComp) och skapat ett kompetensramverk inom CLARITY för att kunna erbjuda en transformativ utbildning i klimatresiliens för barn och ungdomar.

I CLARITY-projektet bygger vi vårt ramverk på GreenComp – ett ramverk som i sin tur svarar mot Europas växande behov av att förse hela befolkningen med kunskaper, färdigheter och förhållningssätt för att leva, arbeta och agera på ett hållbart sätt. GreenComp bidrar till att främja en samstämmig definition av vad hållbarhet som en kompetens innebär. Den lyfter fram fyra sammanhängande ”gröna kompetensområden” och tolv tillhörande kompetenser som behövs i arbetet för en hållbar framtid för en levande planet. Frågor som är viktiga för alla – inte minst lärare och andra utbildare.

GreenComps fokus ligger dock inte på hantering av klimatförändringarnas olika effekter, inte heller på elevernas känslomässiga och mentala välbefinnande, och behöver därför anpassas för att tillgodose specifika behov. Dessutom efterlyser allt fler forskare och yrkesverksamma en transformativ utbildningsstrategi för att främja klimatresiliens. En klimatresilient utbildningsstrategi tar hänsyn till klimatfrågan och kännetecknas av en förmåga att begränsa, hantera och undvika klimatförändringarnas mångfacetterade effekter. Utbildningen adresserar såväl grundläggande orsaker till klimatförändringarna samt sårbarheter för olika individer, grupper och samhällen och ekosystem och omfattar därmed även andra arter än människor.

Kompetensramverket i CLARITY är baserat på GreenComp och syftar till att ge vägledning för Europas lärare och andra utbildare om de kompetenser¹ som de behöver utveckla hos sig själva och sina elever. De nya kompetenserna behövs för att hantera klimatångest, bygga klimatresiliens och stödja omställning (genom kreativitet, samhörighet och regeneration) för ett långsiktigt individuellt, kollektivt och planetärt välbefinnande.

CLARITYs kompetensramverk är fortfarande under utveckling och fullständiga vägledande dokument för lärare/utbildare samt för lärarutbildningar kommer att tas fram i nästa fas av CLARITY-projektet.

Översikt över CLARITYs kompetensramverk

På nästa sida hittar du en översikt över CLARITYs kompetensramverk. Där presenteras hur GreenComps kompetensområden utökats för att omfatta även klimatresiliens, samt en preliminär sammanställning över tillhörande nyckelkompetenser. Dessutom ges exempel på vägledning till lärare och utbildare för att bygga upp dessa nyckelkompetenser.

¹ “Kompetenser” kan kallas “förmågor”, “färdigheter” eller “kvaliteter” och ges liknande betydelse av olika forskare och yrkesverksamma.

Finansierat av Europeiska unionen. De åsikter och uppfattningar som uttrycks är dock endast författarnas egna och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska unionens eller EACEA:s (European Education and Culture Executive Agency) åsikter. Varken Europeiska unionen eller EACEA kan hållas ansvariga för dem.

Omsorgsfullt främja samhörighet med sig själv, andra och naturen

1

Förslag på nyckelkompetenser: självreflektion, närvaro, medkänsla, empati, kritiskt tänkande, systemtänkande, samhörighetstänkande, äkthet, naturanknytning

Exempel på utbildningsinsatser som stödjer nyckelkompetenserna:

- Rikta elevernas intresse mot att utforska de grundläggande orsakerna till klimatkrisen och hjälpa dem att upptäcka hur klimatförändringarna hänger samman med andra samhällskriser och utmaningar (kritiskt tänkande, systemtänkande);
- Utforska och ifrågasätta narrativ och världsbilder genom relationella berättelser och/eller metoder som kopplar samman sinne, kropp och hjärta, eller huvud, händer och hjärta (självreflektion, medkänsla);
- Engagera eleverna i kreativa aktiviteter i grupp och/eller praktiska aktiviteter i naturen, så att de kan uppleva samhörighet (samsörighetstänkande);
- Låta eleverna dela berättelser om personliga relationer till klimatförändringar för att öka deras medvetenhet, handlingskraft och egenmakt (självreflektion, autenticitet).

Omfamna värderingar för att värna alla levande varelsers existens

2

Förslag på nyckelkompetenser: självreflektion, närvaro, djupt lyssnande, aktivt lyssnande, ödmjukhet, integritet, inre kompass, perspektivtagande

Exempel på utbildningsinsatser som stödjer nyckelkompetenserna:

- Utforska de värden som är viktiga för eleverna samt värden som stöder resiliens och regeneration, likväl som de inre processer som bidrar till resiliens och regeneration (självreflektion);
- Utforska olika kunskapssystem om resiliens, samhörighet och regeneration, utöver modern vetenskap, inklusive lokala samhällens och ursprungsbefolkningars kunskapssystem och praxis, för att dra lärdom och framåt stödja jämlikhet och rättvisa för nuvarande och kommande generationer (ödmjukhet; perspektivtagande);
- Lära sig lyssna till andra, för att öka förståelsen för olika värderingar, världsbilder och övertygelser och skapa en säker och öppen inlärningsmiljö som kan stödja allas hälsa och välbefinnande (närvaro, djupt lyssnande);
- Stödja elevernas värderingar och tillhörande engagemang för att upprätthålla liv för alla levande varelser och ta itu med de grundläggande orsakerna till klimatförändringarna (integritet, inre kompass).

3

Öppna upp för visioner om klimatresilienta och regenerativa framtider

Förslag på nyckelkompetenser: framtidskunskap, fantasi, originalitet, anpassningsförmåga, regenerativt tänkande, utforskande tänkande, perspektivtagande, aktivt hopp

Exempel på utbildningsinsatser som stödjer nyckelkompetenserna:

- Utöka elevernas fantasi och öppenhet för alternativa världar eller vägar, genom framtidstänkande som integrerar vetenskap, konst och andra kreativa och praktiska tillvägagångssätt (framtidskunskap, fantasi);
- Hjälpa eleverna att identifiera och förstå effekterna av klimatförändringarna, samtidigt som de får möjlighet att föreställa sig kollektiva åtgärder för att minska, anpassa sig till, hitta svar på frågorna och skapa förutsättningar för regeneration (anpassningsförmåga);
- Utforska scenarier för önskvärda framtider, inklusive regenerativa framtider, och skapa utrymme för elevernas drömmar och visioner som utmanar ohållbara normer, kulturer och strukturer (utforskande tänkande, aktivt hopp).

4

Vidta kollektiva åtgärder för klimatresiliens, återställande av ekosystem och samhällsomställning

Förslag på nyckelkompetenser: samhällelig handlingskraft, mod, innovation, samarbete, ansvarstagande, ödmjukhet, omsorg

Exempel på utbildningsinsatser som stödjer nyckelkompetenserna:

- Uppmuntra elevernas eget engagemang och ställningstagande för frågor som rör samhället och natur/ekosystem där de vill vidta kollektiva åtgärder, både inom och utanför lärandemiljön (mod, samhällelig handlingskraft);
- Vidga elevernas förståelse för transformerande klimatåtgärder genom att utsätta dem för nya perspektiv, metoder, konstupplevelser och olika kunskapssystem (innovation);
- Engagera eleverna i projektbaserade gruppaktiviteter för att utveckla och/eller förvalta lokalsamhället samt återställa ekosystem (perspektivtagande, samarbete).

5

Ta hand om klimatkänslor och klimatångest/trauma

Förslag på nyckelkompetenser: emotionell kompetens, emotionell reglering, självmedkänsla, medkänsla, traumamedvetet ledarskap, samhällsbyggande

Exempel på utbildningsinsatser som stödjer nyckelkompetenserna:

- Hjälpa eleverna att bli medvetna om sitt känslomässiga tillstånd och sina känslor inför klimatförändringarna (känslomässig kompetens);
- Bekräfta elevernas känslor och stödja dem med eventuella klimatrelaterade trauman på traumamedvetna sätt (medkänsla, traumamedvetet ledarskap).
- Ge eleverna metoder och verktyg för att hjälpa dem att acceptera och reglera känslor som är förknippade med klimatförändringar, likväl som känslor utlösta inför insikter om vad transformativ förändring kan innebära för framtiden (känslomässig reglering);
- Ge eleverna erfarenhet av hur gemensamma aktioner och omsorg om lokalsamhället kan stödja dem i att hantera klimatkänslor (samhällsbyggande)

För att förvärva nya gröna kompetenser krävs transformativ pedagogik som kopplar samman kognitiv, socioemotionell och beteendemässig inläring med etiska,

lokalt anpassade, traumamedvetna och kreativa tillvägagångssätt. Inom ramen för CLARITY integrerar vi sådana arbetssätt i syfte att främja:

Resiliens för att kunna reagera, agera och fortfarande kunna frodas i instabila, flyktiga och kaotiska miljöer till följd av klimatförändringarna;

Kreativitet att kunna föreställa sig alternativa världar och vägar;

Samhörighet med oss själva, andra och naturen, vilket gör det möjligt att helhjärtat utforska olika perspektiv, världsbilder och framtider; och

Regeneration genom att återställa ekosystem, och samtidigt sätta människors välbefinnande i fokus i samband med lokala kollektiva aktiviteter.

Sådana metoder och arbetssätt kommer att göras tillgängliga genom innovativa pedagogiska verktyg, framtagna tillsammans med lärare och utbildare genom CLARITY. Verktygen kommer att omfatta praktiska övningar och småskaliga åtgärder för att eleverna ska lära sig att koppla samman kunskap, värderingar och praktiska tillvägagångssätt.

Tillsammans bidrar det till en transformativ utbildning som kan stödja lärare och utbildare att identifiera och även uppleva områden där en liten förändring kan göra stor skillnad. Utbildningen med metoder och verktyg kommer att kunna anpassas till elevernas ålder.

Källor tillgängliga på engelska finns [här](#).

Kompetensområden i GreenComp	Green Comps kompetensområden anpassade för CLARITY	Nyckelkompetenser	Transformativa pedagogiska arbetssätt	Pedagogiska arbetssätt stödjer kvaliteter som
2) Inse hur komplex hållbarheten är	1) Omsorgsfullt främja samhörighet med sig själv, andra och naturen	självreflektion, närvaro, empati medkänsla, kritiskt-, system- och samhörighets-tänkande, äkthet, naturanknytning	<p>Socio-emotionellt</p> <p>Beteendeinriktat</p> <p>Etikbaserat</p> <p>Lokalanpassat och platskänsligt</p> <p>Kreativt</p> <p>Naturbaserat</p> <p>Förkroppsligt</p> <p>Trauma-informerat</p>	<p>Omsorgsfullhet genom</p> <p>Resiliens</p> <p>Kreativitet</p> <p>Samhörighet</p> <p>Regeneration</p>
1) Förkroppsliga hållbarhetsvärderingar	2) Omfamna värderingar för att värna alla levande varelsers existens	självreflektion, närvaro, lyssnande, ödmjukhet, integritet, inre kompass, perspektivtagande		
3) Skapa visioner för en hållbar framtid	3) Öppna upp för visioner om klimatresiliens och regenerativa framtider	framtidskunskap, fantasi, originalitet, anpassningsförmåga, regenerativt tänkande utforskande, perspektivtagande, hopp		
4) Agera för hållbarhet	4) Vidta kollektiva åtgärder för klimatresiliens, återställande av ekosystem och samhällsomställning	samhällelig handlingskraft, innovation, samarbete, ansvarstagande, ödmjukhet, omsorg, mod		
	5) Ta hand om klimat känslor och trauma	emotionell kompetens och reglering, medkänsla med sig själv och andra, traumamedvetet ledarskap, samhällsbyggande		